

TRENY

TRENY - PIEŚŃ LAMENTACYJNA, GATUNEK POEZJI ŻAŁOBNEJ
 - NARODZIŁ SIĘ ZE STAROŻYTNEJ PIEŚNI MÓRALNEJ ZW. EPICEDIJUM
 - WG. ANTYCZNYCH ZASAD: NARODZIŁ SIĘ Z POWODU ŚMIERCI WYBITNEJ OSOBIŚCI
 - TWORZONO NA ZAMÓWIENIE BLISKICH

TRENY KOCZANOWSKIEGO

- WYDANE W 1530R.
- POWSTAŁY POD WPEŁNEM ŻAŁOBY PO ŚMIERCI CÓRKI POETY - URSZULKI
- 19 ŻAŁOBNYCH TRENÓW + DEDYKACJA

↳ ZADIS DRAMATU OJCA PO ŚMIERCI DZIECKA
 TRZY ROLE
 FILOZOF, POETA, OJCIEC

PODZIAŁ

1-16) PRZEJAWY ŻAŁOBY (ROZPACZ, BÓL)

1-2) BÓL I WIELKOŚĆ STRATY

3-5) DEMONSTRACJA

6) CNOTY ZMARŁEJ

7-8) OKAZYWANIE PUSTKI DOSTOJNEJ I DUCHOWEJ

9) ODRZUCENIE FILOZOFII ANTYKU

10) NAMUSĘ NAD WIZJAMI ŚWIATA

11) ODRZUCENIE FILOZOFII ANTYKU

12-13) POCHWALA I UKAZANIE WIELKOŚCI STRATY

14-15) ŻAL I SMUTEK

16-17) ZMIERZANIE DO ODZYSKANIA RÓWNOWAGI DUCHA

18) POCIESZENIE I POGODZENIE SIĘ Z SITUACJĄ

1) WPROWADZENIE

2-8) NARASTANIE EMOCJI

9, 10, 11) SZCZYT KRZYŻU

12-13) POWOLNE WMCISZANIE

14) POGODZENIE SIĘ Z SITUACJĄ

ROZPACZ, BÓL, ŻAL PO ŚMIERCI,
 NIEPOGODZENIE ZE STRATĄ

KRZYŻ TOŻSAMOŚCI

POWOLNY KONIEC ŻAŁOBY,
 BŚM

1) WPROWADZ
 2-3) NARASTANIE
 EMOCJI

TRENY I "WSŁUTKI PŁACZE, WSŁUTKI CZU HERAKLITOWATE"

WYŁICZENIE

↳ WZMOCNIENIE BÓW I ŻALU OJCA
 WYMIANA PRZEJAWÓW ŻAŁOBY, ROZPACZ, BÓL

APOSTROFA - PROŚBA O
 POMOC W OPLAKIWANIU CÓRKI

ROLA POETY

"NIEPOBUŻNA ŚMIERĆ"

• ŚMIERĆ NIEZGODNA Z BOGIEM

PORÓWNANIE HOMERUCKIE

- SŁOK POŻERAJĄCY MAŁE SŁOWICKI
- MATKA WALCZY ZE ŚMIERCIĄ PRZECIĄ

"MACANY, GDZIE MIŁOŚĆ W RZECZY"

- KOCZANOWSKI SŁYKA WŁAŚNIE, ALE CIĘPIENIE

NARASTA JESZCZE BARDZIEJ "A ONO WSZĘDZIE CUSNIE"

↳ CZASEM WOLIMY SOBIE COŚ ULATWIĆ,
 ALE WCHODZI NAM TO GORZIEJ

JAK POSTĘPOWAĆ ZE SMUTKIEM?

CZY PODDAĆ SIĘ MU CZY WALCZYĆ Z NIM?

↳ ODPOWIEDŹ KOLEJNYMI TRENÓW

ROZWAŻANIA, NIE BARDZO EMOCJONALNY

EPI

TREN (IV)

ROLA: OJIEC "ZGWAŁCIEŁS NIEPOBOJNA ŚMIERCI"

"SERCA SIĘ KRAJAŁU"
OKROPNY WIDOK BÓL

NIEDOJRAŁY OWOC
MŁODY WIEK URZULKI

APOSTROFA DO ŚMIERCI

"ZGWAŁCIEŁS" ODTU MOJE - OGROMNY BÓL
↳ BOLESNY WIDOK UMIERAJĄCEGO DZIECKA

PERSEFONA I NIOBE
CIERPIENIE PO ŚMIERCI

NIGDY

KIEDYKOLWIEK URZULKA BY UMARŁA } NA ZAWSZE BYŁABY
KOCMANOWSKI CIERPIAŁBY TAK SAMO } JEGO DZIECKIEM

↳ WOLAŁBY UMIEC ZAMIĄST CÓRKI

TREN (VI)

ROLA: OJIEC

"UCIESZNA MOJA ŚPIEWACZKO, SAFO SŁOWEŃSKA"

OTI

URZULKA ARTYSTKA (POETKA)

APOSTROFA: "MOJA ŚPIEWACZKO, SAFO SŁOWEŃSKA"
↳ RZYMSKA POETKA

- o WTNIA
- o TWÓRZYŁ PŁOSZENI
- o SEOWICZEK

KOCMANOWSKI WIDZIAŁ W SWOJ
CÓRCIE AL POETKĘ

ŚLUBKA ŚMIERCI

KOCMANOWSKI NIE ZDAŁ NACIESZCIE
SIĘ CÓRKĄ, PRZEZ CO TERAZ BARDZO CIERPI

"PROZYM KLUCZE" - MOTYW WYJŚCIA ZA MĄŻ

↳ PO ŚLUBIE - ODDANIE KLUCZY
DO DOMU RODZICÓW

W PORÓWNIANIU
MAMA
↳ PORÓWNIANIE DWÓCH ROZSTAŃ

- ROZSTANIE PO ŚMIERCI
- ROZSTANIE, GDY WYCHODZI ZA MĄŻ

OGROMNY BÓL

TREN (VII)

OJIEC "NIESZCZĘSNE OCHĘDŚTWO,
ŻAŁOSNE UBIORY"

KONTRAST ŚMIERCI I NATURALNEGO LOSU:

APOSTROFA DO RZECZY CÓRKI

RODZICE NIEMOGĄCY WUDAĆ CÓRKI ZA MĄŻ
↳ OGROMNY BÓL

- PRETENSJA ORTOJĘ ZWIĘKSZAJĄ CIERPIENIE

SEN

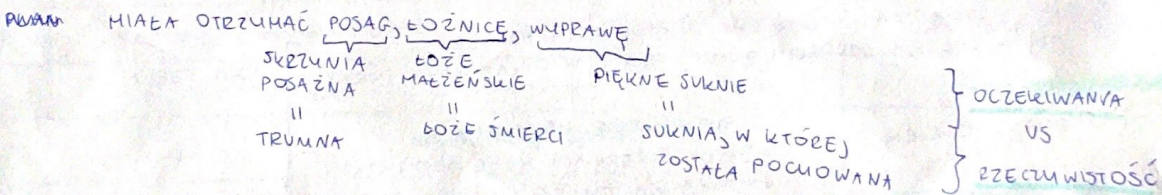
"TWARDY, ŻELAZNY, NIEPRZESDANY"
ŚMIERĆ I SEN - ZESTAWIENIE

ZDROBNIENIA

"CIEWNETKI, LETNICEK, UPOTECZKI" → MŁODY WIEK UKI

MOTYW WYJŚCIA ZA MĄŻ

ZESTAWIENIE ŚMIERCI I NA NATURALNEGO LOSU:

TREN (X)

SZCZYTOWY MOMENT KRYZYSU "OBŚWIA MOJA Wdzięczna, gdzie mi się podziela?"

APOSTROFA DO URZULKI

↳ PYTANIE: GDZIE JESTEŚ? - POSWIKIWANIE CÓRKI W ZAŚWIATACH

SYSTEMY RELIGIJNE

KOCMANOWSKI STUKA CÓRKI WŚRĘDZIE, RÓŻNYCH RELIGIACH → KRYZYS RELIGIJNY

"STAW SIĘ PRZED MĄŻ"

PROŚBA O TO, BY SIĘ PRZED NIM
WSTAWIŁA

"GDZIEKOWIEK JEST, JEŚCIŚ JEST"

ROZWAŻA ISTNIENIE DUSZY, ZAŚWIATÓW, BOGA

WAŻNA DLA FILOZOFII STOICZNEJ

CNOTA -

(XI) "FRASZKA CNOTA! POWIEDZIAŁ BRUTUS PRZEZERAJONY"

DUSZA URZĄDKI MOŻE NIE ISTNIEJE

"FRASZKA CNOTA"

↳ PODWAŻA ISTNIENIE CNOTY

JM PODWAŻANIE FILOZOFII ŚWIATOPOGŁĄDU

NIESZCZĘŚCIE JEST NIEODWRACNE

• NIC NIE MOŻE PRZED NIM OBRONIĆ

↳ NIE MA SENSU BYĆ DOBRYM, BO I TAK SPOTKA CIĘ ZŁO

NIEZNANA SIĘA MIEJĄCA ŻYCIE

PODWAŻENIE WARTOŚCI MĄDROŚCI

OBAWA PRZED SZALEŃSTWEM

SIRA CIĘ DZIECKO, NIARĘ, FILOZOFIĘ, ŚWIATOPOGŁĄD

} NIE MA NIC, CO MOGŁOBYM UJAZDUMIĆ GO W PRZYTOMNOŚCI UMYSŁU

TREN (XVI) "NIESZCZĘŚCIU KWOLI, A TWOJEJ ŻAŁOŚCI" ROLA: POETA, CZŁOWIEK

1) ROLA POETA: WDCIĘCZY RYM, DOJCIEC

EMOCJE: NIESZCZĘŚCIE, ŻAŁOŚĆ

BLISKI ŚMIERCI Z ROZPACZY

ROLA: POETA, CZŁOWIEK

2) CZY TO SEN? CZY DZIEJE SIĘ TO NA PRAWDĘ?

3) APOSTROFA DO BŁĘDU LUDZKIEGO I DUM SZALONYCH

↳ PROSTO JEST PISAĆ O PRAWDY PRAWDY, GDM JESTEŚMY ZDROWI I SIĘ NAM POWODU, DOPIERO GDM W TRUDNIEJSZYCH CUKWILACH DOSTRZEGAMY, ŻE NASZE MĄDROŚCI SIĘ NIE SPRAWDZAJĄ

4) } NIEROZTROPNOŚĆ CZŁOWIEKA:

- CUKWALIMY BIEDE, ŻYJĄC W DOSTATKU
- GDM JESTEŚMY WESELI NIE MYŚLIMY O ŚMIERCI
- ŚMIERĆ DOSTRZEGAMY DOPIERO WTEDY, GDM JEST BLISKO

} LATWO POPISUWAĆ SIĘ ROZUMEM, GDM NIE MA ZMARTWIEN.

6) ODRZUCENIE STOICZMU.

APOSTROFA DO CUCERONA - STOIKA

↳ POMIMO FILOZOFI STOICZNEJ # ŻAŁUJE WÓRKI } STOICZM SPRAWDZA SIĘ, TUKO, GDM CZŁOWIEK JEST SZCZĘŚLIWY

} CUCERON UMIAE INNYM PRZEKAZAĆ ZATOŻENIA ŻYCIA, ALE SAM NIE POTRAFI ICH ZACIOWAĆ

OSTATNIA) APOSTROFA DO CZASU

↳ PROŚBA O TO, BY ZAGŁOŁ SERCĘ

FILOZOFIA STOICKA NIE DZIAŁA, GDM CZŁOWIEKA SPOTKA MIESZCZĘŚCIE

TREN XVII

NAWIĄZANIE DO TRENU XI

NIE MOŻNA UNIKNĄĆ NIESZCZĘŚCIA

TREN XVIII "MY NIEPOSUSZNE, PANIE, DZIECI TWOJE" ROLA: CZŁOWIEK (WIERZĄCY W BOGA)

CHARAKTER SPowiedzi KOCHANOWSKI # WYZNAJE WINY WOBEC BOGA

JA # MY UNIWERSALIZUJE DOŚWIADCZENIA

TREN XIX

FRASZKA CZY Ż...

7) ...

CU...

WYM...

PODR...

ŻUCI...

WALM...

WZ R...

PRACA...

KSIĄDZ...

ŻEGLUG...

DYNA...

KONTRAS...

TREN XIX "ZALEŃ MOJA DŁUGO NOC OCZU MI NIE DABA"

UKAZANIE SIĘ MATKI Z URSZULKĄ (OPOWIADA O URSZULCE)

- OKOLICZNOŚCI: WE ŚNIE → SPEŁNIENIE PROŚBY Z TRENU X
- JAK WYGLĄDAŁA

- DLACZEGO PRZYSZŁA: CZY SYNA DOSZŁY DO MATKI, → POTĄCZENIE ZE ŚWIATEM ZMARECZY
- GDZIE ZNAJDUJE SIĘ URSZULKA: W NIEBIE, RAJU → ODPOWIEDZ NA PYTANIE Z TRENU X

URSZULKA NIE UCIEKA TYLKO OD ROZKOSZY

URSZULKA: UCIEKA OD TRUDNOŚCI W ŻYCIU

- ^{LUB} ŚMIERĆ NIE Z MIEŃSKI
- BÓL PORODU
- MĄŻ → PAN KOBIET (ROZBĄ, KAR)
- BÓL GRZEBA NIA DZIECI

ZALETY ŻYCIA W NIEBIE:

- NIE MA NIESZCZĘŚCIA
- BRAK CIORÓB
- BRAK STAROŚCI
- BRAK ŚMIERCI
- W DZIE ZNAJĄ SENS ŻYCIA

MATKALIZA

ISTOTA ŻYCIA:

- CZŁOWIEK JEST CELEM PRZYGOŃ
- MUSI BYĆ PRZYGOŃOWANY NA WSZYSTKO

CZŁOWIEK PAMIĘTA O PORAZKACH,

- ŻYCIU WYDARZENIACH
- ZAPOMINAMY O DOBRZUCH CIWIACU

ŚMIERĆ URSZULKI:

- BYŁA ŚMIERTELNA - MUSIAŁA UMREĆ
- BÓG DECYDUJE KIEDY UMIERA

PRETENSJA DO SYNA:

- ZAJMOWAŁ SIĘ KSIĘGAMI, ZAMIAST CIESZYĆ SIĘ ŻYCIEM
- ZDOBYWAŁ MĄDROŚĆ
- "TERAZ MISTRZU, SAM SIĘ LECZ"
- PORZA NA ZAJĘCIE SIĘ SOBĄ

PORADY NA DALSZE ŻYCIE

- CZŁOWIEK MUSI PRZYJMOWAĆ ŻYCIE JAKIM JEST CIEPSZE I GORSZE (CZAS LECZY RANY CIWILE)
- CZAS LECZY RANY
- PAN DAJE I ZABIERA
- NIE WOLNO SIĘ ZAMARTWIAĆ NA ZAPAS

TREN (X) "KUPIĆ CIĘ, MĄDROŚCI, ZA DROGIE PIENIĄDZE"

MĄDROŚĆ - FILOZOFIA STOICKA

JEŻELI W DZIE MAJĄ RACJĘ, TO FILOZOFIA STOICKA CZY TAK JEST NAPRAWDĘ?

MĄDROŚĆ - BARZO PORZĄDANA

- SPRAWIA, ŻE NIE CZUJE SIĘ SMUTKÓW
- CZŁOWIEK STAJE SIĘ DOBRY
- CZŁOWIEK NIE ZNA BÓLU,
- NIE PODDAJE SIĘ STRACOWI,
- ZACHOWUJE SPOKÓJ,

ROLA: GOSPODARZ, FILOZOF, POETA

KOCMANOWSKI ZATAI POZNAWAŁ MĄDROŚĆ, ZDOBYWAŁ JĄ - WSPIĄŁ SIĘ NA SZCZYT MĄDROŚCI

- ZOSTAŁ ZRZUCONY I SPADE MIĘDZY INNYMI → DĄŻENIE DO MĄDROŚCI NIE MIAŁO SENSU
- W OBliczu NIESZCZĘŚCIA MĄDROŚĆ NIE POMAGA

HUMANIS - LUDZKI ŻYCI

PRO:

ESN - GATUNEK UTWARZY POEZJI URZYCZNEJ
 - GENEZA POWIĄZANA Z OBZĘDAMI I MWZUKĄ
 - UTWÓR URZYCZNY PODZIELONY NA STROFY

KSIEGI PIERWSZE

PIEŚŃ (IX) "CUCEMY SOBIE BYĆ RADZI?"

ZWROT DO GOSPODARZA
 PROŚBA O PODANIE WINA,
 ABY MÓC DOBRZE SIĘ BAWIĆ

WSZECWIEDZĄCY BÓG
 TYLKO BÓG ZNA CAŁOŚĆ PLANU,
 NIE CO WYDARZY SIĘ JUTRO
 BÓG ŚMIEJE SIĘ Z LUDZI, ŻE
 PRZEJMĄ SIĘ PZELZAMI, NA KTÓRE
 NIE MĄJĄ WPŁYWU

TYLKO BÓG MA NA TO WPŁYW:
 WARTO PORZUCIĆ TROSKI, ZAUFAC BOGU

FORTUNA (PRZEWROTNOŚĆ LOSU)
 PRZUMSKA BOGINIA KIERUJĄCA
 WIDZKIM LOSEM

WIDZIE PODLEGAJĄ JEJ PRAWOM (NIE MĄJĄ WPŁYWU)
 RAZEM LÓ LOSOWOŚĆ ŻYCIA

NIE DA SIĘ WIEDZIEĆ WSZYSTKIEGO OŚWIECIE
 KTO BĘDZIE PRÓBOWAŁ ZROZUMIEĆ JAK
 DZIAŁA ŚWIAT - TEN POLEGNIE

- 1 BÓG I FORTUNA
- 2 STOICYZM
- 3 EPIKUREIZM
- 4 ŻYCIE WĘDRÓWKĄ
- 5 ŻYCIE WĘDRÓWKĄ
- 6 ZŁOTY ŚRODEK

TRZEBA ZACMOWAĆ ZŁOTY ŚRODEK
 NAJLEPIJ JEST POTRAFIĆ ZAAKCEPTOWAĆ
 SZCZĘŚCIE I NIESZCZĘŚCIE

SZCZĘŚCIE STATYCZNE - STOICYZM
 PRAWDZIWIE SZCZĘŚCIE BIERZE NIE Z MAJĄTKU
 SIE Z CNOTY (HARMONII,
 WIARY W BOGA I PLAN,
 WEWN. SPOKOJU,
 ZASPOKAJANIE POTRZEB)

PIEŚŃ (XX) "MIEDZALEC, KIEDY CZAS PO TEMU"
 EPIKUREIZM

ZACMĘTA DO BEZTROSKEJ ROZRYWKI,
 LECZ NALEŻY ZACMOWAĆ UMIAR } EPIKUREIZM
 KORZYSTANIE Z ŻYCIA, PRZYJEMNOŚCI DO CZESNEMU
 Z ZACMOWANIEM ROZSĄDKU

WSPÓLNA ZABAWA ZHR ZRÓWNUJE,
 ŁĄCZY WIDZI } WSZYSTCI RÓWNI - PRAWDY GŁOSZĄCIE WSZYSTKIM

"PRZYWILEJE POWIEŚMY NA KOŁKU,
 A TY WEDLE PANA SIĄDZ, PACMOEKU" } RECEPETA NA ZACMOWANIE
 PORZĄDKU I ŁADU } MĄDRE KORZYSTANIE Z ŻYCIA,
 Z ROZSĄDKIEM I CNOTĄ

"CZAS UCIEKA, A ŻADEN NIE ZGADNIE,
 JAKIE SZCZĘŚCIE O JUTRZE PRZYPADNIE" } NIERNADOMOŚĆ LOSU

PRZYSZŁOŚĆ UZACZNIONA OD BOGA: "DZIS BĄDZ WESOŁE, DZIS UŻYJ BIESIADY,
 NIE NALEŻY ZANADTO MARZWIĆ SIE O PRZYSZŁYM DNIEWIECZNYM, PROZNEJ RADY"
 PRZYSZŁOŚĆ LÓ BÓG ZAPLANOWAŁ JUŻ
 TWÓJ LOS, NALEŻY MU ZAUFAC

- 1 EPIKUREIZM
- 2 BIESIADA - ŁĄCZY, ZRÓWNUJE WOLI
- 3 BÓG

KSIEGI WTORÉ

PIEŚŃ (V) "WIECZNA ŻMÓTŁ I NIENAGRODZONA SZKODŁ, POLAKU"

KTO MÓWI? POLAK (MIESZKANIEC ZIEM POLSKICH)

"MY, MIĘ JUTROZJANIA SIE ZE ZBIOROWOŚCIĄ, ALE OPISUJE WŁASNE UCZUCIA

DO KOGO? "POLAKU" "LACU" - ZWROT DO JEDNEJ OSOBY MA MOCNIEJSZE ZNACZENIE

O CZUM? NĄJAZD TATARÓW W OK. 1575 R. NA PODOLU

LÓ TRUDNA SITUACJA W POLSCE - BEKROŁEWIE

CO SIE STALO? OZIEMIA SPUSTOSZONA, A POGANIE PZIELĄ EUPY

POZWANO KOBIETY, DZIECI, CÓBY SIŁACMECKIE LÓ TERAZ JEUŻĄ POGANOM,
 KAŻDY MIAŁ KOBIETĘ W SWOIM ŻYCIU JEST SEUŻACĄ, ŻONĄ, A MOŻE BYĆ NĄMET MĄTKĄ POGANA

ODRZUCENIE ASCEZY, UMIA ETWIANIA SIE

CUMEN
 CALITA

ZESZENIA TATARÓW, TURKÓW:

OGANIN, TURKUN, ROZBÓJCE WILCY,
UREK, NIERZĄDNE PSY, ZBÓJCY, KTÓRZY SIEDZĄ POD NAMIOTAMI

↳ WÓD KOŁOWNICZY

KONFLIKT: KOŁOWNICZY VS OSADNICY

ABEL VS KAIN

OSADNIK ZABIJA KOŁOWNIKA,
OSTAJE KARĘ KOŁOWNICTWA,
ALE ŁAMIE JĄ ZAKŁADAJĄC MIĄSTO

METAFORA:

STADO WLDNOŚĆ POLSKI
ZBÓJCE TATARZY
PĄSTERZ KRÓL
PSY ŻOŁNIERZE

WLDNOŚĆ ZIEM POLSKICH
NIE MA ANI WŁADCY, ANI ŻOŁNIERZY,
KTÓRZY MOGLIBY OBRONIĆ PRZED TATARAMI

APEL DO POLAKA:

CUJNOŚĆ } NIEWIADOMO KOMU BARDZIEJ
PRZYCHYLENY BĘDZIE NAŚ
BÓG WOJNY

WIZJA WOJSKA:

"SKUJMY TALERZE NA TALERZ"

↳ USTANOWIENIE PODATKU NA STALE, PEŁNE WOJSKO

"DAJMY NAPRZÓD PAJMU" } SZLACHTA TEŻ POWINNA WALCZYĆ

"SAMI SIEBIE, KU GWALTOWNIEJSZEJ
CLOWAJMY POTRZEBIE"

1) WSPARCIE ŻOŁNIERZY

2) PODNIESIENIE ISTOTY PATRIOTYZMU

"NAJPIERW TARCZA, POTEM PIĘŚ"

WOJSKO

SZLACHTA

POLAK GŁUPI PRZED I PO SZKODZIE

PIEŚŃ (IX) "NIE PORZUCAJ NADZIEJE"

"NIE PORZUCAJ NADZIEJE"
JAKOĆ SIĘ KOLWIEK DZIEJE"

} WDRKIE LOSY SĄ ZMIENNE,
PO CZYMŚ ZŁYM, NASTĄPI COŚ DOBRZEGO

PRZYKŁADY Z PRZYRODY:

} NP. LASY TRACĄCE LIŚCIE,
POTEM ZIEMIA ZNOW JEST KOWROWA

"NIC WIECZNEGO NA ŚWIECIE,
RADOŚĆ SIĘ Z TROSKĄ PLECIE"

} RADOŚĆ I SMUTEK NIE SĄ WIECZNE,
RAZ TO, RAZ TO :)

1) ZMIENNOŚĆ LOSÓW
↳ NATURA

2) BÓG DECYDUJE I FORTUNA

3) STOICYZM

FORTUNA - ZMIENNE LOSY
- RAZ DA, RAZ ZABIERZE

"NA SZCZĘŚCIE WSZELAKIE,
SERCE MA BYĆ JEDNAKIE"

4

BÓG - TRZEBA ZAUFAC TEMU, CO ZAPLANOWAŁ
DLA NAS BÓG, BO MOŻE ODWROCIĆ WSZY FORTUNY

PIEŚŃ (XIV) "WY, KTÓRZY POSPOLITĄ RZECIĄ WŁADACIE" "ODPRAWA POSEWÓW GRECKICH"

APOSTROFA DO WŁADCÓW, BZĄDZĄCYCH

WIZJA WŁADZY:

- TE POWINNI BYĆ SPRAWIEDLIWI WOBEC WDRZ - CUMNIENIE SPRAWIEDLIWOŚCI
- POWIERZONO IM WSZY WDRZ (DZIECIAMI BOGA) - MUSIĄ SIĘ TROSZCZYĆ O PODDANCU
- WŁADZA JEST POWIERZONA OD BOGA, WYPEŁNIA JEGO WOLE I AJMUJĄ JEGO MIEJSCE
- OSĄDZANI PRZEZ BOGA (NIE TYLKO ZA SWOJE CZYNY, LECZ CZYNY WOBEC ZBIOROWOŚCI)

ALEKSANDER:

WIEDZĄC, ŻE MU GROZI SPÓŁCZYNSTW
TWOJNE GRUPĘ POPARCIA, BY ZATRZYMAĆ
HELENĘ W Ł

PRZEM:

NIE PODJĄŁ DECYZJI,
A POWINIEN TO ZROBIĆ
WYBIERAJĄC CEPSZĄ DLA
SPÓŁCZYNSTWA

ANTENJE: KIEROWAŁ SIĘ
DOBIREM ZBIOROWOŚCI,
WIEDZIAŁ, ŻE NALEŻY ODDAĆ HELENĘ

"CZEGO CHCESZ OD NAS PANIE, ZA TWE HOJNE DARY?"
KTO MÓWI? NAS-MY (1 OS. L.M) MY-WDZIE WIERZĄCY → CHARAKTER: MODLITEWNY, CHWALEBNY
DO KOGO? "IPANIE" - DO BOGA

DEUS ARCHITEKT
BÓG-STWÓRCA ŚWIATA

JAKI ŚWIAT

- IDEALNY - SPEENIA POTRZEBY WSTYKICH ISTNIEŃ
- PIĘKNY
- POSŁUSZNY BOGU
- MOŻE SAM FUNKCJONOWAĆ
- ZACHOWANA HARMONIA

BÓG WSZĘDZIE NA ŚWIECIE
→ PRZEJAWY PANTEGIZMU

LUDZIE PEWNI, ŻE BÓG SIĘ NIMI OPIEKUJE
→ PROŚBA O DAJSZĄ OPIEKĘ

PIEŚŃ XXIV "NIEZWYKŁYM I NIE LEDA PIÓREM OPATRZONY"
→ ZAMIAŁ

PARAFRAZA "DO MECENASA"
◦ MOTYW PRZEMIANY POETY W PTAKA

NIE UMRE - NIESMIERTELNOŚĆ
→ NIESMIERTELNOŚĆ POETY GWARANTUJE
JEGO TWÓRCZOŚĆ
NON OMNIS MORIUR

POETA - POSTAĆ PTAKA
◦ DIGNO - POETA I PTAK
◦ POWADLUDZKA ZDOLNOŚĆ POKONYWANIA PRZESTRZENI.
◦ ROZUMIĘ ŚWIAT LEPIEJ NIŻ INNI LUDZIE

IKAR

ZWROTI DO MECENASA - "MÓJ MUSZKOWSKI"

◦ SKROMNY POGRZEB
NIE DBA O ZIEMSKI POGHÓNEK,
BO JEST NIESMIERTELNY

KOCHANOWSKI JEST PEWIEN POTĘGI SWĘJ TWÓRCZOŚCI, CZUJE SWĄ WARTOŚĆ.
PEWIEN JEST, ŻE JEGO POEZJA ZAPEWNI MU NIESMIERTELNOŚĆ.
CZUJE SIĘ WYŻSZY OD WODZI, MA PONADLUDZKĄ ZDOLNOŚĆ DO POKONYWANIA PRZESTRZENI,
ROZUMIĘ ŚWIAT LEPIEJ NIŻ INNI I JEST NIESMIERTELNY.

PIEŚŃ ŚWIĘTOJAŃSKA O SOBÓTCE

- ELEMENTY LUDOWEGO OBRZĘDU (SOBÓTKA, NOC ŚWIĘTOJAŃSKA)
- POCUWAŁA SPOKOJNEGO, WIEJSKIEGO ŻUCIA, WALORÓW MAŁEŃSTWA I MOCY POEZJI
- CZARNOLAS - MITYCZNA ARKADIA - KRAJNA SZCZĘŚCIA, GDZIE LUDZIE WIEDLI PROSTE, BEZTROSKE ŻYCIE

PIEŚŃ PANNY XII
POCUWAŁA WSI,
ZALETY ŻUCIA NA WSI:

- CZAS NA ODPOCZUNEK, PRACA, ZABAWĘ (WYZNACZONY PRZEZ PORY ROKU)
- POCUWAŁA ŻUCIA RODZINNEGO: DOBRĄ, TROSKLIWĄ ŻONĄ OPIEKUJĄCĄ SIĘ MĘŻEM I DZIEĆMI
PRACOWITYM MĄŻ, DOBRYM GOSPODARZ
- TOPOS ORACIA - ŻUCIE ZGODNIE Z NATURĄ, KORZYSTANIE Z DARÓW, WYKORZYSTANIE

PANNA I:

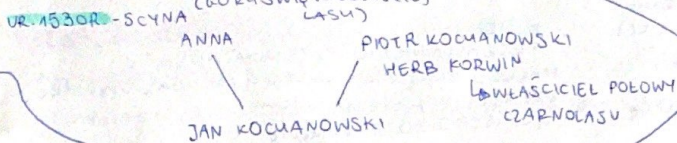
- WSPÓLNA ZABAWA
- TRADYCJA SOBÓTKI

ŻYCZNA

IV KOCHANOWSKI BIOGRAFIA

1530-1584r.
SCYNA

POCHODZENIE

1555-1559

WYKSZTAŁCENIE

1544 - AKADEMIA KRAKOWSKA
1547-1550 - STUDIA W POLSCE
1555 - STUDIA W PADWIE → HUMANISTYCZNE
ZEGUGA PRZEZ MORZE → OPANOWAŁ GREKĘ

1556 - PONOWNY WYJAZD DO WŁOCZY
1558 - PADWA
↳ POWRÓT DROGĄ MORSKĄ PRZEZ HARSZKĘ

1559 - POWRÓT DO POLSKI

↳ OTRZYMAŁ CZARNOŁAS

SEWZBA DWORSKA ITP. 1559-1570

- 1) WOJEWODA LUBELSKI I JAN FIRLEJ
ZNAJOMOŚĆ PRAWA - POWIERZANO SPRAWY SĄDOWE
 - 2) 1562 - PRACA W KANCELARII
 - 3) 1563 - TYTUŁ SEKRETARZA KRÓLEWSKIEGO
 - 4) 1560-1566 - PROBOSTWO W ZWOLENIU
 - 5) UCZESTNICTWO W WYPRAWIE RADOŠKOWICKIEJ
JAKO DWORZANIN ZYGMUNTA AUGUSTA - 1568
- 1570 - ODEJŚCIE Z DWORU

ŻYCIE ZIEMIANSKIE 1570r.

1573r. - ŚWUB Z DOROTĄ PODŁODOWSKĄ
REZYDOWAŁ GŁÓWNIIE W CZARNOLESIE

1584r. ŚMIERĆ

DZIECI
M. IN. URŠULKA

TWÓRCZOŚĆ / TALENT

- PIERWSZE UTWORY POWSTAWAŁY W PADWIE
- KULTURA HUMANISTYCZNA
- ZAWIERAŁ W TWÓRCZOŚCI PRZEŻYCIA OSOBISTE
- NIE WSZYSTKIE ZOSTAŁY WYDANE ZA ŻYCIA

FRASZKI

FRASZKA - KRÓTKI, WIERSZOWANY UTWÓR O ZRÓŻNICOWANEJ TEMATYCE, OD POWAŻNEJ PO REFLEKSYJNO-FILOZOFICZNEJ CZY ŻARTOBLIWEJ, CZĘSTO ZAWIERA DOWCIPNĄ PUNKTĘ

1) "DO GÓR I LASÓW"

CHARAKTER AUTOBIOGRAFICZNY

- WIM PODKREŚLA ILOŚĆ POŚWIADCZEŃ ŻYCIOWYCH I JE WYMIEWIA.
- PODRÓŻE M. IN. DO WŁOCZY (PODRÓŻOWAŁ NA FRANCJACHABSYLIA) I STUDIA W PADWIE
- ŻYCIE JAKO UCZEN (STUDIA, AKADEMIA KRAKOWSKA, KRÓLEWIEC, LIPSK/WROCŁAW)
- ~~WALCZYK~~ RM
- WIEC RYCERZ - NAWIĄZUJE DO WYPRAWY RADOŠKOWICKIEJ
- PRACA JAKO NA DWORZE - U ZYGMUNTA AUGUSTA, CZY JANA FIRLEJA
- KSIĄDZ, BEZ ŚWIĘCEŃ - PROBOSTWO W ZWOLENIU (BEZ ŚWIĘCEŃ KAPITAŃSKICH)
- ZEGUGA PRZEZ MORZE - ~~PO~~ PODRÓŻE NA STUDIA

AP INWOKACJA DO GÓR I LASÓW

↳ TERENY, W KTÓRYCH SPĘDZIŁ DZIECIŃSTWO
GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE

PROTEUS - NAWIĄZANIE DO MITOLOGII

↳ ZDOŁNY DO ZMIANY SWEJ POSTACI
SKOJARZENIE Z SWOIMI WIELOROLANAMI

SREBNE W GŁOWIE NICI

PODESZEY WIEK, W STAROŚCI
JAN KOCHANOWSKI BĘDZIE DOCEŃAŁ KAŻDĄ CIWILĘ
"ICARPE DIEM"

DYNAMICZNA RELACJA Z ŻYCIA - UCZYWCENIE PRZEŻYCIANIA,
KONTRAST "DZIS" "JUTRO" → PODKREŚLA SZYBKIE TEMPO

STOICYZM -
POS-

2 "O ŻYWOCE LUDZKIM" "FRASZKI TO WSZYSTKO"

FRASZKA = BEACHOŚTKA
TO, CO CZYNIAMY I MYŚLIMY JEST BEACHOŚTKĄ, NIC NIE ZNACZY

"MYŚLEMY, ZBIOROWOŚĆ CZYNIEMY"

TEATRUM MUNDI
ŚWIAT STANOWI SCENĘ
LUDZIE SĄ AKTORAMI,
KTÓRZY BĘDĄ MUSIELI
OPUŚCIĆ SCENĘ

"MARNOŚĆ NAD MARNOŚCIAMI"

NA ŚWIECIE WSZYSTKO PRZEMINIE,
NIE MA SIĘ CZYM PRZEJMOWAĆ
KOCUANOWSKI PODKREŚLA, ŻE WARTOŚCI TAKI PRZEMIJALNE
NA ZACNOŚĆ, URODA, MOC, PIENIĄDZE, SEAWA

BEZWEADNOŚĆ

PO ŚMIERCI ZOSTANIEMY ZAMKNIECI
W WORKU NICZYM MARIONETKI.
NIEZNANA SIĘ SPRAWIA NIERUJE
NAMI

ŻYCIE: PRZEDSTAWIENIE PRZEMIJALNOŚCI I
MAŁEGO ZNACZENIA NASZYCH CZYNÓW, OSIĄGNIĘĆ,
CZY RZECZY MATERIALNYCH.
WSZYSTKO TO PRZEMINIE

3 "O ŻYWOCE LUDZKIM" "WIECZNA MYŚLI"

NADAWCA: CZŁOWIEK

ODBIORCA: WIECZNA MYŚLI - BÓG

WIDZ NA OGLĄDAJĄCY ŚWIAT

MOTYW: CZŁOWIEK

WRZUCONY W ŚWIAT PEŁEN CHAOSU, PODMIOT URZYCNY
CUCIE SPOJRZĘ NA ŚWIAT
Z PERSPEKTYWY BOGA,
CUCIE RAZEM Z NIM WYCHODZIĆ Z WDTI,
DOSTRZEGA TO, ŻE BÓG MA PATRZĄC
NA ŚWIAT MA INTERESUJĄCE WIDOWISKO

MOTYW DEUS RIDENS

TOPOS BOGA, KTÓRY WYZNACZA
ROLĘ W ŚWIECIE CZŁOWIEKOWI, SZUDZI
Z JEGO DAREMNOŚCI I PRZEKONAŃ O POTĘDZE
CZŁOWIEK JEST ZABAWĄ BOGA, KTÓREGO
BAWIĄ JEGO CZYNY

BÓG ŚMIEJĄCY SIĘ Z
TEATRU ŚWIATA, W KTÓRYM
LUDZIE JAK KUKIEŁKI BIJĄ SIĘ
O RZECZY BLAWE.

4 "DO SNU"

POWIĄZANIE SNU ZE ŚMIERCIĄ SEN - PRZYGOTOWANIE DO ŚMIERCI
MOTYW TANATOSA I HYPNOSA } BUENIACZY
ŚMIERĆ SEN

5 "NA LIPE"

	1	2	3
INCIPIIT + TITUL	"NA LIPE" "MAM WAP" "GOŚCIU"	"NA LIPE" "UCZONY GOŚCIU"	"NA LIPE" "PRZYPATRZ SIĘ GOŚCIU"
MAMA I ADRESAT	GOŚĆ - CZŁOWIEK	UCZONY GOŚĆ - POETA	GOŚĆ
OSOBA MÓWIĄCA	LIPA	LIPA	LIPA
TYP LIRYKI	1 OS. L. POJ. BEZPOŚREDNIA MASKI	1 OS. L. POJ. BEZPOŚREDNIA MASKI	1 OS. L. POJ. BEZPOŚREDNIA MASKI
ADRESAT SITUACJA URZYCNIA	LIPA ZACHĘCA GOŚCIA DO ODPOCZYNKU W JEJ CIENIU W OPAŁNYM DZIEŃ WYMIENIAJĄC JEJ ZALETY.	PROSI GO O NAPISANIE WIERWSZA CWALEBNEGO	LIPA ZASTANAWIA SIĘ O TEMACZU CZŁOWIEKOWI DLACZEGO ZWIĘDŁ JEJ USŁC
RELACJA	CZŁOWIEK DZIĘKI LIPIE POSTAJE CIENI, ODPOCZYNEK, MIÓD LIPA JEST DOCEMIONA I CWAŁOWA PRZEZ CZŁOWIEKA	UCZONY GOŚĆ OTRZYMUJE ODPOCZYNEK W CIENIU, A LIPA PRAGNIE OD NIEGO DOCEMIENIE, POCWAŁĘ W POSTACI WIERWSZA	LIPA ŻALI SIĘ CZŁOWIEKOWI NA KONSEKWENCJE SŁUCHANIA ZEŁCU WIERWSZY POETY
ELEMENTY ŚWIATA PRZEDSTAWIENEGO	LIPA, CZŁOWIEK, STONICE, PTAKI, PSZCZOŁY	LIPA, POETA, LUTNIA, DZBAN, WODA, PESZCZ BOSKI, ORFEUSZ	LIPA, CZŁOWIEK, USŁC, SMRÓD, ZEŁCU WIERWSZY
OBRAZ ŚWIATA PRZEDSTAWION.	HARMONIA = CZŁOWIEKA Z NATURĄ	HARMONIA = PIERWIASTEK BOSKI, NATURA, CZŁOWIEK, POEZJA	PHARMONIA - ZŁA POEZJA